סה: גיטין מ: סד.], ב) יבמות פז: כריתות יא:,

ג) [שמות כב], ד) [עיי

כריתות יב.], ה) [מכחיש אותן כל"ל], ו) [כריתות

ן, ז) נוטרים וי רש"א, **ה**) דף קו:,

א מיי׳ פ״ו מהלכוח טוען ונטען הל׳ וופייז הל' אז מושייט חיימ

פימן פא סעיף ח: סימן פא סעיף ח: יב ב מיי׳ פ״א מהלכות גניבה הל׳ ה ופ״ג שם הלי ז ופ״א מהלכות טוען ונטען הלי טז ז טוש״ע ח"ת סי' פז סעיף כו: יג ג מיי' פ"ג מהלכות שגנות הלכה א סמג :עשין ריג

רבינו חננאל

והיאך זו חמורה מזו . רהא אע״פ שהודאת פיו מחייבתו ממון דקי"ל הודאת בע"ד כק' עדים רמי אינה מחייבתו קנס דקי״ל מודה בקנס פטור הודאתו במקצת הטענה מחייבתו שבוע' העדאת עדים שמחייבתו קנס אינו דין שיחייבוהו שבועה במקצת. ופרכינן מה לפיו שכן מחייבתו קרבן. שנאמר והיה כי יאשם לאחת מאלה והחודה אשר תאווו מאלה ההוחה אשר חטא עליה והביא את אשמו לה' וגו'. תאמר בעדים ושמעידיזן עליו שחטא אין מחייבין אותו קרבן למה שאם ירצה אמר מזיד הייתי ואין אכוו כוריו והיוני ואין קרבן למזיד ואם יודה להם כי שוגג הייתי בהודאתו מתחייב ולא בתודאונו כונותיב דקא בעדות העדים. ודחי׳ הא לא קשיא דר׳ חייא כר״מ ם"ל דאמר עדים מחייביו אותו קרבן דתנן בכריתות (פ' ד' מחוסרי כפרה) אמרו לו שנים אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי ר"מ מחייב א"ר מאיר אם הביאוהו ב' לידי מיתה חמורה לא יביאוהו לידי קרבן הקל אמרו לו ומה אם ירצה לומר מזיד הייתי אם ירצה לזמר מהיו הייתי כלומר מה תועיל עדותם אם ירצה לומר מזיד הייתי וכו׳ וחזר לפרך פירכא אחריתי מה לפיו שכן אינו בהכחשה ובהזמה כלומר אם יודה שלויתי מפלוני מנה ביום פלוני במקום פלוני ויבואו עדים ויעידו כי שם היינו עמד בו ביום כאותו מקום שאמרת ולא לויתה אתה ממנו כלום אחר הוא שלוה או אם יאמרו לו אותו היום היית עמנו במקום פלוני רחוק . מזה המקום יותר ממהלד יום והוא מכחישם דכל כי האי גוונא אמרי׳ הודאת בע"ד כמאה עדים ואיז בעיר כמאור עדים ראין העדים יכולין להכחישו ולא להזימו ולפיכך . כשמודה מקצת הטענה כשכוויוו מקצונ ווטענו חייב תאמר בעדים שישנן בהכחשה ובהזמה נמצא כח העדים פחות מהודאת העדים פחות הוא מהודאת פיו. ונדחה זה הק"ו וחזרנו עד א' שאין מחייבו ממון מחייבו שבועה שנאמר לא יקום עד אחד באיש לכל עון וגו׳ ודרשינן ליה לכל עון ולכל חטאת הוא ראינו קם אבל קם הוא לשבועה עדים שמחייבין אותו ממון אינו דין שיחייבוהו שבועה. ודחיי מה לעד א' שכן על מה

שהעיד הוא נשבע וכו׳.

בבוליה בעי דלודי ליה. מה שפירש רש"י כיון דחשיד אממונא היכי נשבע נימא מגו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא

ומשני דמשתמיט ולא חשיד ועל זה תימה דהא מסיק לקמן (דף ו.) דחשיד אממונא לא חשיד אשבועתא ואין לומר דהיינו מדרבנן לפי שראו

שהיתה שבועה חמורה עליהם אבל מדאורייתא חשוד לזה חשוד לזה דהא לקמן מייתי מרב נחמן דמשביעין אותו שלש שבועות ואחד מהן שלא שלחתי בו יד ומשמע בהגחל קמא (ב"ק דף קו: ושם) דהוי דאורייתא וכן בנסכח דר׳ חבח (שבועות דף לב:) משמע דאי אמר לא חטפתי היה נשבע להכחיש את העד שבועה דאורייתא מדאמר מתוך שאינו יכול לישבע משלם דחשבועה דרבנן לח אמר הכי לכן י"ל ובכוליה בעי דלודי ליה כלומר מאחר דאין מעיז א״כ אמת הוא שאין חייב לו יותר ולמה ישבע יהא נאמן במגו דאי בעי כופר הכל ומשני דאין זה העזה דאשתמוטי המשתמיט ואם תאמר כופר הכל נמי חשתמוטי קה משתמיט וחינו העזה כדחמרי׳ בפ׳ שבועת הדיינין (שבועות דף מ:) אמר רב נחמן כופר הכל משביעין אותו שבועת היסת משום חוקה דאין אדם תובע אלא א״כ יש לו עליו ופריך אדרבה אין אדם מעיז פניו בפני ב״ח ומשני אשתמוטי קא משתמיט וי"ל דמ"מ העזה יש יותר בכופר הכל מבכופר חלי וליכא מגו: אבל העדאת עדים דליכא למימר. כל כך משתמיט כיון שכפר

הכל אימא כיון דחשוד הוא לגזול חשוד נמי אשבועתא קמ"ל ק"ו דלא הוי גזלן בהכי דאשתמוטי קא משתמיט דהכופר במלוה כשר לעדות ואע"ג דאמרי׳ לקמן (דף ו.) דלא אמרינן מגו דחשיד כו' מ"מ גם התנא אשמעינו דלא אמרינן מק"ו מפיו ועד אחד ואם תאמר אמאי אנטריך לטעמא

דאשתמוטי לימא אי לאו ק"ו ה"א הודאת פיו גדולה מהעדאת עדים משום שכן אינו בהכחשה ובהומה

אינו דין שמחייבין אותו שבועה מה לעד אחר שכן על מה שהוא מעיר הוא נשבע

והאי בכוליה בעי דלודי ליה והאי דלא אודי אשתמוםי הוא דקא מישתמם מיניה סבר עד דהוו לי זוזי ופרענא ליה ואמר רחמנא רמי שבועה עליה כי היכי דלודי ליה בכוליה אבל העדאת עדים דליכא למימר הכי אימא לא קמ"ל ק"ו ומאי ק"ו ומה פיו שאין מחייבו ממון מחייבו שבועה עדים שמחייבין אותו ממון אינו דין שמחייבין אותו שבועה ופיו אין מחייבו ממון והא איהודאת בעל דין כמאה עדים דמי מאי ממון קנם ומה פיו בשאין מחייבו קנם מחייבו שבועה עדים שמחייבין אותו קנם אינו דין שמחייבין אותו שבועה מה לפיו שכן מחייבו קרבן תאמר בעדים שאין מחייבין אותו קרבן הא לא קשיא רבי חייא כרבי מאיר סבירא ליה דאמר עדים מחייבין אותו קרבן מק"ו ידתנן אמרו לו שנים אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי רבי מאיר מחייב וחכמים יפומרים אמר רבי מאיר אם הביאוהו שנים לידי מיתה חמורה לא יביאוהו לידי קרבן הקל אמרו לו מה אם ירצה לומר מזיד הייתי יפטר אלא מה לפיו שכן מחייבו אשם אשם היינו קרבן אלא מה לפיו שכן מחייבו חומש הא לא קשיא רבי חייא כרבי מאיר סבירא ליה כי היכי דמחייב ליה קרבן מק"ו מחייב ליה חומש מקל וחומר אלא מה לפיו שכן אינו בהכחשה ובהזמה תאמר בעדים שישנן בהכחשה ובהזמה אלא אתיא מעד אחר ומה עד אחר שאין מחייבו ממון מחייבו שבועה עדים שמחייבין אותו ממון

קס (שבועות דף מ.): מה לעד קס (שבועות דף מ.): מה לעד התאמר האמר השנים משבועה דעד אחד מה אחד. כלומר היכי ילפת שבועה דשנים משבועה דעד אחד מה לעד אחד שכן על מה שהעד מעיד הוא נשבע להכחישו:

והאי בכוליה בעי דלודי כו'. וכ"ת מגו דחשיד אממונא חשיד

אשבועתא ולא נרמי עליה שבועתא לא חשיד אממונא לפי שברצונו

היה מודה בכולו אלא שאין בידו לפרוע וסבר עד דהוי לי [זוזי]

ופרענא ליה: דליכא למימר הכי. שהרי כפר בכולו ונימא מגו

דחשיד אממונא חשיד אשבועתא:

פיו שחינו מחייבו ממון. בהודחתו

ולקמיה מפרש לה: מחייבו שבועה.

על השאר: עדים שמחייבין [אוחו]

ממוז. במה שהעידו: אינו דיו

שיחייבוהו שבועה. על השחר: הודחת

בעל דין כמאה עדים. ברייתא היא

בתוספתא דבבא מליעא בפ׳ ראשון:

פיו אינו מחייבו קנס. דילפינן (ב"ק

דף עה.) מקראי דמודה בהנס פטור

אשר ירשיעון אלהיסט פרט למרשיע

את עלמו: פיו מחייבו קרבןדי. דכתיב

והתודה אשר חטא והביא (ויקרא ה):

עדים חין מחייבין חוחו קרבן. חם

ס) מכחישין (ה) אותו דכתיב (שם ד) או

: הודע אליו ולא שיודיעוהו אחריםי

אמרו לו שנים אכלת חלב. שוגג:

והוא אומר לא [אכלמי]. פטור שהיה

יכול לומר מזיד הייתי ויפטר מן הקרבן

אף כשאמר לא אכלתי פטור דמה לו

לשקר: חומש ואשם. אם נשבע וכפר

ממון והודה כתיב או מכל אשר ישבע

עליו לשקר וגו' (שם ה): אינו

בהכחשה ובהומה. אם הודה לו במנה

ובאו עדים והכחישוהו לומר אינך חייב

לו כלום אינו נפטר בכך דהודאת בעל

דין כמחה עדים: שישנן בהכחשה

ובהומה. שאם באו שנים עדים

והכחישום או הזימום אין זה משלם

ממון על פיהס: מחייבו שבועה.

טענו חבירו מנה לי בידך והוא אומר

אין לך בידי כלום ועד אחד מעידו

שהוא חייב לו הרי זה נשבע להכחיש

את העד דכתיב (דברים יט) לא יהום

עד אחד באים וגו׳ לכל עון ולכל

חטאת הוא דאינו קם אבל לשבועה

כדפריך לקמן ולקמן נמי הוה ליה למפרך מה לפיו שכן משחמיט וי"ל דהכא דאתא לפרושי דהודאת פיו גדולה מהעדאת עדים ניחא תאמר ליה למינקט טעמא דמשתמיט דסברא הוא דמטעם זה ישבע בהודאת פיו ולא בהעדאת עדים וחומר שאינו בהכחשה ובהזמה ניחא ליה למנקט לקמן לסתור ק"ו שכן דרך הגמרא למפרך פירכא על קל וחומר ולא מסברא לכך לא מייחי לקמן סברא דמשחמיט: בה דפיו שבן מחייבו קרבן תאמר בעדים בו׳. פי׳ שכן מחייבו קרבן אפילו העדים מכחישין אותו ואומרים לאו חלב הוה אלא שומן דאי אין העדים מכחישין אותו היכי קאמר תאמר בעדים כו׳ עדים נמי מחייבין אותו קרבן אם אינו מכחישן ואפילו עד אחד אם אינו מכחישו מחייבו קרבן וזאת הסוגיא סוברת כלישנא דפרק אמרו לו (כרימות דף יב. ושם) דמפרש טעמייהו דרבנן דלקמן דאמרו לו אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי דפטור משום דאדם נאמן על עלמו יותר ממאה איש ולכך פיו מחייבו קרבן אפילו עדים מכחישין אותו ועדים אין מחייבין אותו קרבן אם מכחישן דלאידך לישנא דמפרש טעמייהו דרבנן דמחרץ דיבוריה ואמר דלא אכלחי שוגג אלא מזיד ומיירי דכשאמר לא אכלמי לא בדקנו אותו היאך היה דעתו אבל להכחיש העדים אינו נאמן א״כ חשיבי עדים מפיו שכן חייבוהו קרבן אפי׳ מכחישן והוא לא מחייב עלמו קרבן אם היו מכחישין אותו ואתי רבי חייא אפילו כרבען: רבי חייא בר"מ סבירא דיה. וא"ת א"כ נימא ק"ו דר"מ אם הביאוהו לידי מיתה לא יביאוהו לידי שבועה הקלה וי"ל דאיכא למפרך דמה למיתה שכן על מה שהן מעידין הוא מת תאמר גבי שבועה שעל מה שהוא כופר הוא נשבע כדאמרי׳ לקמן: בה אש ירצה דושר שזיר הייתי. ללישנא דאדם נאמן על עלמו יותר מק׳ עדים האי אם ירצה לומר לדבריו דר"מ קאמרי "(כדתניא) [כדאימא] בפרק אמרו לו (שם דף יב. ושם) דלאידך לישנא טעמא דנפשייהו קאמרי ואין לפרש ומה אם ירצה לומר כו' שיהא נאמן לומר לא אכלתי מגו דאי בעי אמר מזיד הייתי דהא מגו במקום עדים הוא אלא כלומר אף מה שאמר לא אכלמי יכול לחרץ דבריו ולומר לא אכלמי שוגג אלא מזיד ומיירי דכשאמר לא אכלמי לא בדקו אותו איך היה דעתו ולבסוף אומר שמזיד היה וסברי רבנן דמה שאמר לא אכלתי כך היה דעתו שלא אכל שוגג אלא מזיד ולר"מ אע"פ שלבסוף אמר מזיד הייתי אין בכך כלום דהכי אמר (בחורת כהנים) אמר רבי מאיר אם בתחלה אמר מזיד הייתי שומעין לו אם היה דן עמו כל היום ובאחרונה אמר מויד הייתי אין שומעין לו ואם תאמר והיאך נאמן לומר מזיד הייתי הא אין אדם משים עלמו רשע כדאמר בפ"ק דסנהדרין (דף ט: ושם) גבי פלוני רבעני לרלוני וי"ל דאין נאמן לפסול עלמו אבל הכא עושה תשובה ואינו רולה להביא חולין לעזרה:

אשם היינו קרבן. דלרבי מאיר עדים מחייבין אותו אשם תימה דבמתני׳ דד׳ שומרין (שבועות דף מע. ושם) תנן היכן שורי נגנב משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים אותו שאכלו משלם כפל הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם אבל על פי עדים אין משלם חומש ואשם וכן תנן בפרק הגחל קמא (ב"ק דף קת.) ומוקי לה בפרק הגחל קמאש כר"מ ו"ל דסוגיא דהכא דלרבי מאיר עדים מחייבין אותו אשם לא יעמיד ההיא משנה כר"מ אלא כדבעי לאוקמה התם כשאכלו טריפה וההיא סוגיא דהתם דסבר דלרבי מאיר עדים לא מחייבי אשם משום דגבי אשם כחיב והחודה לא סבר כסוגיא דהכא דאשם היינו קרבן ויליף במה הלד מפיו ועד אחד כדמסיק הכא:

הגהות הב"ח (ה) רש"י ד"ה עדים וכו׳ אם מכחישן דכתיב הודע כל"ל ומיבת אותו

מוסף רש"י והאי בכוליה בעי דלודי ליה. וכי תימא לא נשבעיה אשארא, דמגו דחשוד משוד אממונא 63 fanns משבונותם. דהאי כי אודי בפלגא בכוליה דהחי כי חודי בפנגח בכוניה נמי בעי דלודי והאי דלא אודי ליה לאו דדעתו למיגוליה, אלא אישתמוטי אישתמיט לדחויי השתא (גיטין נא:). **הודאת בעל** דיז כמאה עדים דמי. דכתיב (שמות כב) אשר יאמר כי הוא זה, הרי שסמך על מהצת הודאתו (הדווויו . אם הביאוהו שנים ... לידי מיתה חמורה. כגון אם העידו בו שהרג את הנפש (כריתות יא:). מה אם ירצה לומר מזיד הייתי. הרי זה נאמו לפטור עלמו מקרבן, דאין עדים מצו להכחישו בהא, הלכך אי אמר נמי לא אכלמי נאמן יתות פוני) אם היה רולה (יבחות פוני) אם היה רולה לפטור עלמו בשקר היה יכול לומר מזיד היה ומזיד